

На основу члана 13. став 4. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени Гласник РС“ бр. 10/13, 142/14 и 103/15) и члана 46. став 1. тачка 5. Статута општине Прибој („Службени лист општине Прибој“ бр. 12/08), Скупштина општине Прибој, по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде и заштите животне средине, на седници одржаној **xx.x.2018.** године, донела је:

**ПРОГРАМ МЕРА ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ
И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА
ОПШТИНЕ ПРИБОЈ ЗА 2018. ГОДИНУ**

САДРЖАЈ

I ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ

ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА	2
1.1. Анализа постојећег стања.....	2
Стање и трендови у руралним подручјима	4
Показатељи развоја пољопривреде	6
Табеларни приказ планираних мера и финансијских средстава.....	9

II ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА 10

2.1. Назив и шифра мере: <u>100.1 Регреси</u>	10
2.2. Назив и шифра мере: <u>101 Инвестиције у физичку имовину</u> <u>пољопривредних газдинстава</u>	13

III ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА 18

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

1.1. Анализа постојећег стања

1.1.1. Географске и административне карактеристике

Општина Прибој се налази у југозападном делу Републике Србије, на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине (односно Републике Српске). Прибој је смештен у левкастом проширењу Лимске котлине коју окружују планине Побигеник и Црни Врх. Град се наслања на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 km. Површина општине Прибој је 553 km². У административном погледу Прибој је општински центар са 14 месних заједница, 33 насеља и 24 катастарске општине. Просечна густина насељености је 49 становника/km². Општина Прибој налази се у региону Шумадије и Западне Србије, а према организацији републичке управе по управним окрузима припада Златиборском округу, од чијег је центра, Ужица, удаљена око 70 km. Општина Прибој има изразито планински карактер – најнижа надморска висина је 385 m, док је највиша 1500 m, а припада старовлашком делу Србије.

1.1.2. Природни услови и животна средина

Рељеф: Рељеф је претежно брдовит и веома дисециран већим бројем речица и притока. Све то чини да обилује великим бројем нагиба разног степена на којима су земљишта и дубином профила и другим особинама веома различита. Овакав рељеф чини земљиште неуједначеним и нестабилним, што је особито уочљиво на њивама и у проређеној храстовој шуми где ерозија не дозвољава да се створи дубљи слој генетички добро развијеног земљишта. Од савремених ерозивних процеса, на овом подручју заступљени су: водна ерозија, клизишта и скипари. Водна ерозија представља доминантан процес, који практично захвата велики део територије. Интензитет ерозије зависи од начина искоришћавања земљишта и степена нагиба терена.

Педологија: Општина Прибој јужном и западном делу Србије, чији се земљишни покривач карактерише врло разноврсним педолошким покривачем. Најзаступљеније земљиште је смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу. Формирано је на брдско-планинској конфигурацији у условима влажније климе која је карактеристична за подручје западне Србије. Иако је дијабаз, па према томе и његов детритус базичног карактера због обилније влажности долази до релативно брзог испирања базе и до закисељавања новонасталог земљишта. У морфолошком погледу ово земљиште је доста неуједначеног карактера и хетерогено. Смеђе скелетоидно земљиште на дијабазу у садашњим приликама је углавном под вегетацијом шуме и траве. Иако је терен веома изломљен и стрм, у условима доброг обраста процеси ерозије су слабије изражени, осим извесних површина које се обрађују. Друга заступљеност је хумусно силикатним земљиштима (позната је и под називом планинска црница). Хумусно силикатна земљишта са мање заступљеним скелетним одломцима припадају групи апсолутно шумских земљишта, јер се на њему једино може гајити шума, пошто садржи прилично скелета, који се лако односи (спира) приликом јачих падавина. Пораст траве на пропланцима доста је спречен скелетним материјалом разбацаним по површини, а шуме махом борове доста су проређене и деградиране. На генезу земљишта посебно утичу рељеф и геолошка подлога.

Подручје општине Прибој се одликује различитим типовима земљишта. Доминантну улогу на овом подручју имају скелетна земљишта – литосоли. Везују се за активне и умртвљене шпаре долине Лима и притока. Сиромашна су хранљивим материјама и немају привредни значај. По ободу Лима и притока заступљена су колувијална земљишта. Колувијум спада у дубока земљишта са мало хумуса, и користи се за производњу поврћа. Ту су још и хумусно-карбонатна земљишта на којима расту церове и букове шуме. Ранкери су земљишта која заузимају 20% територије Општине. На њима се налазе шуме, ливаде и пашњаци.

Клима: Општину Прибој карактерише изразит климатски геодиверзитет. На релативно малом простору се смењују жупска, умерено континентална и субалпска клима. Овако изразит климатски диверзитет је последица велике рашчлањености рељефа и регионалних

ветрова. Средња летња температура је 18,9 °C, средња зимска температура је 6 °C. Средња годишња температура у Прибоју је 9,3 °C, а на висоравнима око 7,6 °C. Негативне средње месечне температуре у долини Лима су регистроване само у јануару (– 0,3 °C) и фебруару (– 0,7 °C).

У условима субалпске и умерено континенталне климе средње месечне негативне температуре се одражавају на дуго задржавање снега. То је релативно повољно за развој зимског туризма, нарочито на пределима изнад 1200 m надморске висине. Ниске температуре и појаве мразева негативно се одражавају на пољопривредну производњу, па су донедавно били искључени сви облици гајења раног поврћа. Сејало се и садило крајем априла (у долини и на присојним странама), а почетком маја на висоравнима.

Територија општине Прибој је богата падавинама. Тако је у Прибоју средња годишња количина падавина је 752 mm. На површинама и узвишењима се може очекивати да просечна годишња количина падавина буде 850 mm, односно око 900 mm. Сезонски распоред падавина је неуједначен. Најмања количина падавина је у зимском периоду (од 140 mm до 150 mm), а највећа лети (од 200 mm до 260 mm). У вегетационом периоду падне у долинама (Прибој) око 400 mm кише, а на површинама око 480 mm.

Општину Прибој и поред релативно велике количине падавина, карактерише интензивна инсолација и висок степен осунчаности, што такође погодује развоју летњег туризма. Број сунчаних дана је 60, број облачних дана је 145.

Хидрографија: Територију општине пресецају долине река Лим, Увац и њихове притоке. Долина Лима се пружа правцем југ–север. Долина Увца је паралелна са Полимљем. Део ове долине који припада општини Прибој је веома узак, стрмих страна и нема скоро никакву комуникацијску улогу. Релјеф општине Прибој се одликује великом рашчлањеношћу. То поспешује ерозију земљишта, појаву клизишта и одрона. Највише је рашчлањен релјеф долине Увца, где је мала густина насељености и привредна искоришћеност терена.

Главни водени ток североисточне Црне Горе и југозападне Србије је река Лим са својим притокама. Река Увац је највећа десна притока Лима. Вода реке Лим спада у I или II категорију, а воде Увца су у I категорији. Највећи део воде Лима и Увца је алогоног порекла и на територији општине Прибој нема ниједна њихова већа притока. Са друге стране, карстни терени се одликују недостатком воде за пиће, наводњавањем и технолошким потребама, а на серпентинама су веома слаби извори, који не могу обезбедити квалитетно водоснабдевање. Притоке Лима на овом простору претежно имају бујични карактер. Осим Увца, мање десне притоке Лима су: Кратовска река, поток Мијаиловац, поток Јармовац и Годушки поток. Лева притока Лима је Поблаћница са Љутином (Љутина настаје од Баботине и Сутјеске). Поплаве у долини Лима и Увца су знатно умањене изградњом Хидроелектране „Потпећ“ на Лиму и акумулацијом хидроелектрана на Увцу. Од тада је водостај ових река технички регулисан па се не може говорити о правим поплавама ових река. Међутим, притоке још имају природни ритам плавења.

У земљи испод Прибојске Бање и њене шире околине, лежи велика природна акумулација чисте хладне воде (Муртеничко језеро). Такође, испод те акумулације, на преко 900 km² лежи језеро топле воде, температуре око 60 °C. Термални центар је смештен на самом изворишту бањског потока "јаза", који снагом преко 43 l/s избија из мале пећине, а температура воде на извору је око 38 °C. Једна од првих анализа је вршена 1878. године у Бечу и од тада се убраја у врхунске светске термалне изворе. Вода је без мириса и укуса-акватотерма, а по хемијском саставу слабо радиоактивна, индиферентна хомеотерма земно-алкалног типа.

Према доступним подацима, наше подручје са аспекта водоснабдевања не поседује довољне количине воде потребне за интензивни узгој пољопривредне културе, па је овом питању у будућности потребно посветити пуну пажњу.

Шумски потенцијали: Шуме су важан саставни део географске средине. Оне утичу на кондензацију водене паре, количину падавина и испаравање, ублажавају топлотне разлике ваздуха, јачину ветра, делују на равномерније површинско отицање и спречавају убрзану ерозију тла. Територија општине Прибој је релативно богата шумама које су неравномерно распоређене. У саставу шума 2/3 чине листопадне а 1/3 чине четинарске шуме. Гледано од

нижих ка вишим зонама, у саставу листопадних шума доминирају крупна граница или сладун, цер, китњак. Мезофилније врсте су граб, буква и јавор. Од четинарских врста доминирају црни бор, бели бор, јела и смрча.

У Општини има 36.059,1 ха шумског земљишта, од чега је у државном власништву 20.188,3 ха. Запремина у државним шумама је : 3.020.903 m³, од чега је 63,4% четинара и 36,3% лишћара. Најзаступљеније врсте дрвета по површини у државним шумама су: буква 43,9%, црни бор 14,2%, смрча 12,7%, храст китњак 12,2% и јела 8,3%.

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

Према подацима пописа становништва из 2002. године, општина Прибој је бројила 30.377 становника. Према последњем попису из 2011. године број становника се смањило на 27.133 (јако изражена депопулација становништва између два пописа - 10,7 %). Број домаћинстава износи 9.257. Пољопривредно становништво чини 45 % од броја укупног становништва. У последња четири пописна циклуса присутан је стални пад броја становника посебно када је у питању становништва у руралним срединама. Густина насељености у општини Прибој је 49 становника/км². Густина насељености опада у свим сеоским насељима изузев приградским, а варијације међу њима условљене су природно – географским, демографским и економским чиниоцима.

Старосну структуру у општини Прибој карактерише значајно повећање удела популације преко 60 година. 17.24% становника општине Прибој старије је од 65 година, док је свега 13,08 % становника млађе од 15 година. Просечна старост становника општине Прибој је 42,9 године, а према методологији РЗС општина Прибој спада у ред општина са дубоком демографском старошћу. Индекс старења, изражен као однос броја старог (60 и више година) и младог (0-19 година) становништва је 129,5.

Образовна структура становништва може се сагледати кроз два основна показатеља садржана у писмености и школској спреми. Према попису из 2011 године, за становништво старо 15 и више година, од укупног броја становника без школске спреме и непотпуно основно образовање има 12,22 % становника, основно образовање има 22,17 % становника, средње образовање има 54,3 % становника, док више и високо образовање има 10,84 % становника. Поређењем података ранијих пописа евидентно је да се број неписмених лица смањило и да највећи удео чини становништво са средњим образовањем.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Индустријализација у другој половини прошлог века, је довела до великих миграција становништва из села у град, а такође и у друге градове, што је директно утицало на број становника који се баве пољопривредном производњом. Свему овоме је допринело и гашење земљорадничких задруга као главних носилаца пољопривредне производње.

Приходи сеоских домаћинстава у великој мери потичу из радног односа и учешћа пензија. Сеоско подручје има велики проблем за незапосленост, где мањи удео заузимају мушкарци, док се жене и млади суочавају са великим ризицима од искључености са тржишта рада.

На територији општине Прибој према Попису пољопривреде из 2012. године има укупно 3600 пољопривредних газдинстава, а регистровано је укупно 2885 пољопривредних газдинстава. Смањење становништва у већини села и погоршање старосне структуре резултира стагнацијом и падом пољопривредне производње. Гране пољопривреде које доминирају и којима се бави највећи број пољопривредних газдинстава су воћарство, сточарство и повртарство. Када је реч о пољопривредном земљишту оно се пре свега огледа у уситњености поседа што, заједно са самим рељефом, поскупљује пољопривредну производњу и доводи у питање њену конкурентност на тржишту. Осим тога рељеф као и застарела механизација доста доприносе отежаној, неадекватној и неправилној обради пољопривредног земљишта што се директно одражава на принос, што такође негативно утиче на конкурентност на тржишту. Због свега наведеног мерама овог програма настоји се да се ови проблеми ублаже и да се расположиви пољопривредни ресурси на територији наше општине што боље искористе.

За све ово била би неопходна обнова путева, електричних водова, канализације и остале инфраструктуре која је потребна за нормално функционисање пољопривредне производње, која представља један од основних предуслова квалитетног пословног окружења.

Општина Прибој има све природне услове за развој туризма: рељеф, клима, термоминералне изворе и културно-историјско наслеђе. Постоје бројне локације на којима се налазе историјски споменици, а посебну туристичку вредност има Прибојска Бања која је погодна за здравствени, рекреативни туризам и спортске припреме. Поред тога на територији општине Прибој незагађена природна средина омогућује повољне услове за развој еко-туризма, спортско-рекреативног, културног и верског туризма. Изразито брдско-планински рељеф, чист ваздух, нетакнута природа одличан су потенцијал за развој сеоског туризма, као и за производњу здраве хране.

И поред свега наведеног, рурални туризам је слабо развијен и представља сектор на коме би требало озбиљно радити у будућности јер има велике потенцијале.

Најзначајније локалне манифестације су: Међународни лимски биатлон и Илиндански дани на Прибојској Бањи, Видовдански сабор у Крајчиновићима и међународни Сајам меда, пчелињих производа и опреме.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Општина Прибој на својој територији нема саобраћајница у категорији магистралних и аутопутева, тако да регионални путеви чине путеве највишег реда. Неразвијеност путне инфраструктуре представља велики проблем за општину Прибој. Један од највећих проблема је што 2/3 територије општине нема директну путну везу са остатком општине, већ је у употреби путни правац који једним делом пролази кроз територију Босне и Херцеговине, односно Републике Српске (тзв. “енклава”).

Регионални путеви су дуги 71 km. Подлога је асфалт, густине 12,8 km/100 km². Локалних путева има у дужини од 65,2 km, са подлогом макадам/асфалт, густине 11,8 km/100 km². На подручју општине Прибој дужина некатегорисаних путева (подлога земљана/макадам) износи 500 km, што даје густину од 90,4 km/km².

Најважнији систем за снабдевање водом општине Прибој је Централни водоводни систем (ЦВС) Прибоја, из кога се снабдева 5217 домаћинстава. Он снабдева град Прибој и више приградских насеља (Прибојска Бања, Звиздића насеље, Пољице, Мраморје и Увац). Остала насеља у брдско планинском подручју се снабдевају из малих сеоских водовода, тамо где је то могуће због гушће конфигурације насеља, или из малих групних система. Један део становништва се снабдева из властитих извора (бунари, каптирани извори малог капацитета). На подручју општине Прибој организовани систем јавне канализације има само делимично општински центар. У сеоским насељима употребљене воде се изливају у примитивно изграђене упијајуће септичке јаме, блиске потоке, јаруге и земљиште. Пречишћавање комуналних отпадних вода нема ни једно насеље. У постојећем стању начин прикупљања и испуштања комуналних и индустријских вода не испуњава прописане услове и критеријуме. Проценат покривености насеља канализационом мрежом је незадовољавајући. 5142 домаћинства на градском и приградском подручју су прикључена на канализациону мрежу. Количина отпадних вода износи 1.332.000 m³, а систем њиховог пречишћавања не постоји.

На подручју Општине Прибој налази се ХЕ Потпећ која је укључена у електро енергетски систем Републике Србије. Потпећко језеро је акумулација из које ова ХЕ користи воду.

Општина Прибој је задовољавајуће покривена мрежом фиксне телефоније, а у току је дигитализација мреже и унапређење квалитета доступности сигнала. Мобилна телефонија не покрива све пределе општине, што је условљено често неповољним рељефом. Као и код мобилне телефоније слично је и код распростирања ТВ сигнала на територији општине. На подручју општине Прибој раде 4 поште а телефонских претплатника има 6833.

У општини има 7 објеката предшколских установа, 14 основних школа и 2 средње школе. На једног лекара има 388 становника, а 2005 су корисници услуга социјалне заштите.

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

1.1.6. Пољопривредно земљиште

Према подацима Пописа пољопривреде из 2012. године укупна површина расположивог земљишта на територији општине Прибој износи 39313 ha, од тога 11656 ha је коришћено пољопривредно земљиште, односно 29,65 % укупне површине расположивог земљишта. Некоришћено земљиште обухвата 1122 ha, шумско земљиште 26024 ha, односно 66,19 % од укупно расположивог земљишта, док на остало земљиште отпада 512 ha.

Од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта од 11656 ha, на окућнице отпада 67 ha, оранице и баште 1148 ha, ливаде и пашњаци 8975 ha, воћњаке 1463 ha, винограде 1 ha, и остало 2 ha. Од укупне површине под ораницама и баштама од 1148 ha, под житима је 250 ha, под махунаркама је 149 ha, под кромпиром је 283 ha, под индустријским биљем 4 ha, под поврћем и јагодом 172 ha, а под крмним биљем 264 ha.

Од укупне површине под житима од 1752 ha, под пшеницом и крупником је 82 ha, под ражи је 5 ha, под јечмом 96 ha, под овсом је 107 ha, под кукурузом за зрно је 2092 ha и под осталим житима за зрно је 102 ha.

Од укупне површине под махунаркама од 149 ha, под грашком је 4 ha, под пасуљем 136 ha, а под осталим махунаркама 9 ha.

Од укупне површине под крмним биљем од 264 ha, под мешавином трава је 38 ha, под детелином 168 ha, под луцерком је 53 ha, под осталим биљем које се жање зелено 1 ha, под сточном репом 4 ha и под осталим коренастим и зељастим крмним биљем 1 ha.

Просечна величина коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству је 4 ha. Комасација није обављана.

Укупна површина наводњавањем земљишта је 431 ha, пре свега оранице и баште 276 ha и воћњаци 143 ha површине које се наводњавају, те 11 ha ливада и пашњака. Од укупне површине под житима и кукурузом за силажу од 58 ha наводњава се 23,1 %. Од укупне површине под поврћем, бостаном и јагодама од 70 ha, наводњава се 41,3 %, а од укупне површине под осталим усевима на ораницама и баштама од 149 ha наводњава се 21,2 %.

Према начину наводњавања површински се наводњава 49,3%, орошавањем 32,3 % и системом кап по кап 18,3 %.

Главни извор воде за наводњавање су 37,5 % подземне воде на газдинству, 27,5 % површинске воде на газдинству, 14,9 % површинске воде ван газдинства и 11,9 % вода из водовода и 8 % остали извори наводњавања.

Површина пољопривредног земљишта у јавној својини на територији општине Прибој је 187 ha, а нема земљишта у јавној својини које се даје у закуп.

1.1.7. Вишегодишњи засади

Воћарску производњу на територији општине Прибој карактерише уситњеност парцела и недовољна технологија производње што доприноси томе, да и упркос повољним природним условима за развој воћарства, приноси воћа су нестабилни. Из ових наведених разлога као и због варијација на тржишту на територији општине нема великих комерцијалних засада.

Укупна површина под воћњацима је 1463 ha, од тога на површини од 507 ha су плантажни, а на површини од 956 ha су екстензивни засади. Овај податак указује на то да су и даље у великом проценту заступљени екстензивни и изнурени засади у којима су претежно заступљене ниско продуктивне аутохтоне сорте, пре свега када је у питању шљива, док подизање нових засада није присутно у довољној мери.

Према попису пољопривреде 2012. године на територији општине Прибој под воћњацима се налази површина од 1463 ha, од тога је 188 ha засада под јабуком, 81 ha засада под крушком, 1 ha засада под кајсијом, 11 ha под вишњом, 901 ha под шљивом, 34 ha под орасима, 10 ha под лешником, 194 ha под малином, 1 ha под купиним и 8 ha под осталим бобичастим воћем. У последњим годинама приметан је раст засада под малином. Економски најзначајнији производ пољопривреде Прибој је малина која се узгаја на 357 ha (према подацима Управе за аграрна плаћања) и њеним гајењем се бави највећи део сеоског становништва. На територији наше општине ради пет хладњача које се баве откупом и складиштењем малине без прерађивачких капацитета. Када су у питању воћњаци највећа површина се налази под шљивом (901 ha), од

тога највећи део чине стари засади у којима су претежно заступљене нископродуктивне аутохтоне сорте.

1.1.8. Сточни фонд

Према Попису пољопривреде из 2012. године на територији општине Прибој сточни фонд чине: говеда 3101, од тога крава 2089, свиње 1731, од тога 21 крмача, овце 12964, од тога 9807 оваца за приплод, козе 1048. Стоку на испаша чине: говеда 308, оваца 2745 и 167 коза. Коња има 127, кокоши 16149, 93 ћурке, 17 патака, 8 гусака, остале живине 123 комада, а кошница пчела 2545.

На територији општине Прибој преовлађује екстензивно сточарство са малим бројем грла.

1.1.9. Механизација, опрема и објекти

Стање пољопривредне механизације на територији општине Прибој исподпросечно је у односу на стање на територији целе Републике Србије, механизација је застарела, а просечна старост је око 30 година.

Према попису пољопривреде из 2012. године на територији наше општине има: једноосовинских трактора укупно 612, од тога 516 старијих од 10 година, двоосовинских трактора укупно има 352 од тога је 341 старији од 10 година, и свега 2 комбајна која су старија од 10 година.

Прикључних машина има укупно 1470 и то: 290 плугова, 3 тањираче, 79 дрљача, 270 ротофреза, 1 растурач минералног ђубрива, 6 сејалица, 30 прскалица, 288 приколица и 503 косилице.

Од објеката за смештај стоке на пољопривредним газдинствима има: Објекти за смештај говеда - 1887, Објекти за смештај свиња – 836, Објекти за смештај кокошака носиља – 1156, Објекти за смештај остале стоке – 709.

Од објеката за смештај пољопривредних производа на газдинствима има: кошева за кукуруз 16, амбара 245, силоса 2.

Сушаре и објекти за силажу на газдинству: сушаре 362, објеката за силажу нема.

Од објеката за смештај пољопривредних машина и опреме и хладњача на пољопривредном газдинству има : 290 објеката за смештај пољопривредних машина и опреме и 5 хладњача.

Стакленици и пластеници на газдинству: 1 стакленика капацитета 152 м² и 569 пластеника капацитета 52291 м².

1.1.10. Радна снага

Према броју чланова и стално запослених на газдинству укупно има 3600 газдинстава, од тога 2395 газдинстава са 1-2 члана, 1022 газдинстава са 3-4 члана, 154 газдинства са 5-6 чланова и 29 газдинстава са 7 и више лица.

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству према полу и правном статусу газдинства: Чланова газдинства и стално запослених на газдинству укупно има 8653, од којих 4008 жена и 4645 мушкараца; на породичном газдинству је запослено укупно 8565, од којих 3949 жена, а 4616 мушкараца. На газдинству правног лица укупно има 88 запослених, од којих 59 жена и 29 мушкараца.

Чланови газдинства и стално запослени на породичном газдинству према полу: Укупно има 3541 носилац газдинства. Од њих су на 662 носиоци жене, а на 2879 носиоци су мушкарци. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има 5024 од тога 3287 жена и 1737 мушкараца. Стално запослених на газдинству нема.

Годишње радне јединице ангажоване радне снаге на пољопривреди: Годишње радне јединице ангажоване радне снаге на пољопривреди има 3298 од тога носилаца газдинстава 1539, од којих су 246 жене. Чланова породице и рођака који су обављали пољопривредну активност на газдинству има свега 1664, од којих 1170 жена. Стално запослених на газдинству има 30, од којих су 13 жене. Што се тиче сезонске радне снаге и радне снаге под уговором има 64 радника.

Чланови газдинства и стално запослени на газдинству према интервалима годишње радне јединице: Годишњих радних јединица има 3233, које оствари 8653 лица.

Управници (менаџери) на газдинствима: Укупно има 3600 управника, од тога 617 жена и 2983 мушкарца.

Што се тиче нивоа обучености, 1910 има само пољопривредно искуство стечено праксом, 15 има курсеве из области пољопривреде, 18 има пољопривредну средњу школу, 1476 има другу средњу школу, 30 има пољопривредну вишу школу или факултет, док другу вишу школу или факултет има 151. Оних који су похађали курсеве о пољопривреди у 2012. године је 105.

Газдинства према другим профитабилним активностима у вези са газдинством: Укупно их има 567, од тога прерадом меса се бави 76, прерадом млека 395, прерадом воћа и поврћа 139, прерадом других пољопривредних производа 4, обрадом дрвета се бави 32, активности у шумарству има 8, у туризму 2, народној радиности 1.

1.1.11. Структура пољопривредних газдинстава

На територији општине Прибој укупно има 3600 пољопривредних газдинстава, од тога 2885 су регистрована пољопривредна газдинства. Учешће газдинстава у укупном броју домаћинстава на подручју општине Прибој је 38,89 %. Површина коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине Прибој износи 11656 ha.

Просечна величина регистрованих пољопривредних газдинстава је 4,1 ha. Број регистрованих пољопривредних газдинстава величине: до 5 ha је 2126 или 73,16 %; од 5 до 20 ha је 754 или 25,94 %, од 20 ha до 100 ha је 25 или 0,86 % и преко 100 ha 1 газдинство.

Према величини коришћеног пољопривредног земљишта од 3600 газдинства без земљишта је 6 газдинстава, мање од 1 ha је 979 газдинстава, између 1 и 2 ha је 933 газдинства, од 2 -5 ha је 1214 и од 5-10 ha је 376 газдинстава.

Број условних грла газдинства је 5083 грла на 2027 газдинстава, од тога мање од 4 УГ има 3324 газдинстава, од 5-9 УГ 240, 10-14 УГ 24, од 15-19 УГ 4, а од 20-49 УГ 7 газдинстава.

1.1.12. Производња пољопривредних производа

Пољопривредна производња на подручју општине Прибој је екстензивна и претежно се ради за своје потребе. На основу показатеља у сточарској и биљној производњи исказаних у приносу по хектару или броју грла стоке види се да је некадашња индустријска оријентација општине Прибој оставила траг у селу. Општина Прибој у наредном периоду ће спроводити програме развоја пољопривреде у сарадњи са Министрством пољопривреде у повећању, побољшању и осавремењавању пољопривредне производње на просторима прибојског краја. Услови су веома добри за сточарство, говедарство и овчарство, узгој малине и других врста воћа. Повећањем приноса у ратарским и воћарским културама и поправком расног састава стоке може се очекивати економска корист. Треба напоменути да су механизација и опрема у пољопривредној производњи битан предуслов за интензивнију пољопривредну производњу. Уситњеност парцела такође утиче на принос култура и агротехничке мере које би се примењивале.

Принос кукуруза	2,2 t/ha
Пшеница	2,1 t/ha
Малина	8 t/ha
Компир	8 t/ha
Млеко	2500 l/грлу
Говеда	2000 грла
Овце	12000

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На подручју општине Прибој нема регистроване пољопривредне задруге а удружења пољопривредника су удружење одгајивача оваца „Овчар“, удружење "Воћар Кратово 06", удружење пољопривредника "Сјеверин", удружење пољопривредника "Прибој", удружење жена са села „Сачувајмо село“, удружење пчелара Прибоја и удружење "Агрономски центар" које се бави пољопривредом и сеоским туризмом.

1.1.14. Трансфер знања и информација

Подручје општине Прибој територијално припада Пољопривредној саветодавној стручној служби Ужице са којом сваке године настоји да унапреди сарадњу. ПССС Ужице у оквиру својих редовних активности повремено организује семинаре/тренинге/обуке. Међутим, обзиром да стручњаци ПССС покривају целу територију Златиборског округа, запажа се недостатак већег присуства стручњака на самим газдинствима. Према нашим искуствима далеко већи ефекат имају огледна поља и демонстрационе фарме у односу на класичне семинаре, предавања и радионице. Овакав вид обуке требало би у будућности да доминира у односу на досадашњу праксу, јер пољопривредници у принципу прихватају само оне ствари које дају очигледне резултате.

Табеларни приказ планираних мера и финансијских средстава

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Регреси	100.1	1 000 000	1 600	100 %		
2.							
	УКУПНО		1 000 000				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	4 700 000	50% - 80 %	125 000	4 300 000
2.						
	УКУПНО		9 000 000			

Табела 4. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	5 700 000
Планирана средства за директна плаћања	1 000 000
Планирана средства за кредитну подршку	-
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	4 700 000
Планирана средства за посебне подстицаје	-
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	-
Пренете обавезе	4 300 000

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике након примене Програма

Циљна група овог програма су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Прибој, њихови носиоци и чланови пољопривредног газдинства, чланови регистрованих удружења усмерених на пољопривредне делатности, незапослени са евиденције Националне службе за запошљавање, маргинализоване групе, првенствено жене и млади у руралним подручјима.

Општина Прибој овим програмом, односно дефинисаним мерама допринеће модернизацији производње и повећању продуктивности газдинстава кроз унапређење расног састава стоке, унапређење механизованости производње, унапређење воћарства, већи степен сигурности од последица елементарних непогода, смањењу производних трошкова, повећању квалитета производа. У складу са природним потенцијалима, географским положајем и климатским условима, еколошки здравом средином, као и ресурсима за развој, пре свега сточарства и воћарства и потребама самих произвођача настојимо да финансијском подршком кроз расположива буџетска средства за ову намену омогућимо стварање повољнијих услова за развој пољопривреде.

У Стратегији одрживог развоја општине Прибој, пољопривреда и мере наведене у Програму, препознати су као један од основних стратешких праваца развоја наше општине. Циљ наведених мера је подизање продуктивности и ефикасности пољопривредне производње, а тиме и квалитета живота корисницима мера.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом вршиће се путем:

- локалних штампаних медија
- локалне ТВ и радио станице
- организовања трибина, радионица ...
- путем штампаних обавештења која ће бити истакнута на огласним таблама Општине
- путем сајта општине Прибој на коме ће бити објављене информације које се односе на Програм спровођења мера пољопривредне политике и политике руралног развоја у 2018. години

Мониторинг и евалуација / надзор реализације

Општинска управа Прибој ће вршити праћење реализације програма, остварених резултата и ефикасности спроведених мера. Одељење за привреду (самостални саветник за пољопривреду) ће проценити у којој мери су одређене мере испуниле очекивани ефекат, односно колико су спроведене мере допринеле побољшању квалитета пољопривредне производње и мотивацији становништва за бављење пољопривредом. На основу анализе биће направљен предлог за корекцију мера за наредну годину.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење

Сточарску производњу на подручју општине карактеришу честе осцилације, смањивање и стагнација. Ова производња је у директној вези са ратарском производњом тј. са могућношћу да се обезбеди кабаста сточна храна. Број грла појединих сточарских врста често осцилира, пре свега због различитих тржишних услова. Од прерадних капацитета, на подручју општине, постоји млекара које може да преради око 3000 литара млека дневно, док капацитета за месне прерађевине нема. На унапређењу и развоју сточног фонда општина Прибој је већ реализовала поделу 250 приплодних јуница сименталске расе увезених из Немачке. Међутим, у циљу даљег

унапређења расног састава предвиђена је мера регресирања вештачког осемењавања грла семеном квалитетних бикова. Ова мера би требало да допринесе повећању продуктивности грла у наредном периоду, а самим тим и повећању прихода пољопривредних газдинстава.

У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју (Сл. гласник РС 10/13 И 142/14) АП и ЈЛС могу да утврђују мере које се односе на регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014-2024. Општина Прибој нема донету Стратегију руралног развоја, а у Стратегији локалног одрживог развоја ова мера се помиње кроз програм: Стимулисање интензивне пољопривредне производње – пројекат: подстицање узгоја говеда високог генетског материјала. Недовољан број квалитетних приплодних бикова одражава се директно на развој сточарства.

2.1.2 Циљеви мере

Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви за сектор: Побољшање расног састава говеда; Контролисана репродукција говеда; Повећање конкурентности сточарске производње.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Није примењиво из разлога што Националног програма за рурални развој Републике Србије није још увек усвојен.

Корисник треба уз поднети захтев да има потврду или изјаву да није конкурисао код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су физичка лица регистрована у Регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју, као и пољопривредна удружења.

2.1.5. Економска одрживост

У оквиру Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Прибој, код мере директних плаћања подстицаји за пољопривредна газдинства су мале вредности, па корисници нису у обавези да доставе бизнис план.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике

Корисник мора бити са територије општине Прибој, регистрован у Националном регистру пољопривредних газдинстава, и мора бити у активном статусу за 2018. годину.

На дан подношења захтева корисник нема неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне пореске администрације општине Прибој.

Корисник за инвестицију за коју подноси захтев не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације), односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја, осим подстицаја у складу са посебним прописом којим се уређује кредитна подршка регистрованим пољопривредним газдинствима.

Корисник треба уз поднети захтев да има потврду или изјаву да није конкурисао код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Само услуге реализоване у току календарске 2018. године могу се сматрати прихватљивим за регресирање.

2.1.7. Специфични критеријуми

За свако грло се у току календарске године може остварити само једна субвенција.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродукциони материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
	Не постоји селекција корисника; мера се спроводи до утрошка предвиђених средстава редом пристизања захтева		

2.1.10 Интензитет помоћи

Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) је 1600 динара по приплодном грлу, односно 100% од економске вредности вештачког осемењавања, у периоду од 01.01.2018. до 31.12.2018. или до утрошка предвиђених средстава.

2.1.11 Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање).
2	Број нових грла која су резултат мере

2.1.12 Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Локална самоуправа ће сваке године састављати годишњи Програм, као и индикативни буџет сваке мере и расписивати Јавне позиве (Конкурсе) за подношење захтева, време отварања поступка и рокове за подношење захтева.

Локална самоуправа ће објавити позиве за подношење захтева и спровести широку кампању информисања.

Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе, у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева.

Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Провере су документоване на детаљним формуларима чек листи.

Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева од стране органа локалне самоуправе, средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове. Подносиоци захтева за подстицаје одн. мере у оквиру Програма су у обавези да доставе своје захтеве (образац се може преузети у писарници Општине Прибој) заједно са другим Конкурсом траженим документима органу локалне самоуправе (1. Извод из Регистра пољопривредних газдинстава (подаци о пољопривредном газдинству – фотокопија) или евентуално потврда о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава (фотокопија) из текуће године, евентуално из претходне године у случају да је захтев поднет пре истека рока за обнову регистрације пољопривредног газдинства у текућој години: 2. Доказ о власништву над грлом које се вештачки осемењава (фотокопија обе стране пасоша говеда или извод из Централног регистра говеда – подаци о животињи); 3. рачун за извршену услугу вештачког осемењавања – фотокопија Картона (потврде) за вештачко осемењавање не старији од 120 дана; 4. фотокопија картице са називом банке и бројем рачуна регистрованог пољопривредног газдинства).

Исплату из буџета по донетим решењима врши Одељење за финансије и буџет Општинске управе Прибој на текуће рачуне корисника. О признавању наведеног права у првом степену решава Општинска управа Прибој. Против првостепеног решења може се поднети жалба Општинском већу Општине Прибој. Поступак за остваривање овог права води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење

Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије највећи део буџетских средстава је управо намењен расту конкурентности.

Мера инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости.

Преглед по секторима:

Сектор: Млеко - Сектором доминирају мали произвођачи, одрживе и делимично одрживе фарме, док општи проблем представља низак ниво производње по крави, што доводи до непрофитабилног пословања произвођача. 76 % породичних газдинстава држи 1-2 музне краве, а 23 % 3-9 грла, што резултира ниским нивоом производње. Просечна млечност грла креће се испод 3.000 литара млека по лактацији, што је далеко испод генетских потенцијала висококвалитетних грла сименталске расе и домаћег шареног говечета у типу сименталца, које су доминантне расе на овом подручју. Такође, велики проблем представља начин складиштења и правилна дистрибуција течног и чврстог стајњака.

Мера је чврсто утемељена у Стратегији одрживог развоја општине Прибој године, јер директно доприноси остварењу општих и посебних циљева који су дефинисани у Стратегији:

Стратешки циљ 1.3: Повећани приходи пољопривредних газдинстава за 50%.

Програм 1.3.1: Стимулисање интензивне пољопривредне производње

Пројекат 1.3.1.2: Подстицање узгоја стоке високог генетског материјала

Побољшање расног састава и начина складиштења и хлађења млека, као и развој производа са додатом вредношћу су начини на који се може побољшати конкурентност и квалитет производа.

Сектор: Месо - Сектор говедарства карактерише одсуство великих товних фарми и велики број релативно малих мешовитих фарми које производе млеко и месо. Прерадом меса бави се 76 пољопривредних газдинстава. Просечан број грла говеда по газдинству је 2, укупан број свиња 1731 и углавном се узгајају за сопствене потребе. Овчарством се бави око трећине укупног броја газдинстава.

Постојеће стање у сектору указује на пад сточарске производње. Сектором доминира велики број газдинстава са ниским интензитетом производње чији је циљ унапређење и побољшање квалитета сточарских производа, специјализација у производњи меса са фокусом на гајење пре свега говеда и оваца, као и побољшање продуктивности и конзистентности у производњи.

Фарме које производе месо нису специјализоване, не користе правилно пашњаке и квалитет коришћене сточне хране није задовољавајући. Такође, неодговарајућа је технологија исхране, као и услови смештаја животиња. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку овом сектору како би се задовољили национални прописи и како би се приближили стандардима ЕУ у области добробити животиња и животне средине.

Сектор: Воће, грозђе и поврће - Воћарска производња је углавном екстензивна и заснована на 1.463 ha, док плантажних воћњака има далеко мање, 507 ha. Кључни проблеми овог сектора су уситњеност поседа и неповољни агроеколошки услови за интензивну воћарску производњу. Воћарством се бави 3004 домаћинства, углавном за сопствене потребе, уз мање тржишне вишкове шљиве, јабуке и другог воћа.

Малина је једина воћарска култура која доминира, гаји се на око 350 ha, са просечним приносом од 8 t/ha.

Поврће се гаји на свега 172 ha. У производњи поврћа нема интензивне производње и већих тржишних вишкова.

Ограничавајући природни услови, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу доводе до ниског нивоа профита, а самим тим и до немогућности инвестирања у нове капацитете. Низак степен образовања и стручне оспособљености ствара потешкоће када је реч о правилној употреби савремене опреме и коришћењу инпута, сортирању, паковању и складиштењу, примени савремених метода за наводњавање, што резултира проблемом у ланцу прераде воћа и поврћа обзиром да фабрике не добијају довољне количине високо квалитетних производа.

Сектор: Остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа) - Техничка опремљеност газдинстава, односно механизација која се користи у ратарству је застарела, посебно у области заштите животне средине. Према попису пољопривреде из 2012. године, производњом житарица се бави 727 газдинстава. У структури засејаних површина доминирају кукуруз (117 ha) и пшеница (82 ha). Крмно биље је засејано на 264 ha. Често су приноси гајених култура испод републичког просека, што због ограничавајућих природних фактора, што због неадекватних агротехничких мера. Један од лимитирајућих фактора повећања ратарске производње јесте и недостатак адекватних складишних капацитета.

У складу са горе наведеним проблемима, постоји потреба да се мерама из овог сектора утиче на повећање приноса и побољшање агро-технологије, као и модернизацију складишних капацитета ратарских газдинстава.

Сектор: Пчеларство Подручје општине Прибој има веома повољне услове за бављење пчеларством. Природни ресурси за пчеларство су четинарске шуме, ливаде и планински пашњаци. Досадашња производња меда одликује се одличним квалитетом и пристојним приносом по кошници. Број регистрованих кошница на подручју општине Прибој је 2545, са просечним приносом од 5 kg по кошници. Неповољни климатски услови и болест (вароа) резултирали су угинућем великог броја пчелињих друштава, због чега треба да се овим програмом подстакне обнављање пчелињих друштава и тиме поспеши повећање приноса меда и других пчелињих производа по кошници. Утицај пчеларства на пољопривредну производњу је изузетно велики, с обзиром да се његовим развојем унапређује и стање у ратарској, воћарској и повртарској производњи, пошто без пчела као опрашивача, није могуће постићи задовољавајући ниво производње у поменутих гранама.

2.2.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

1. Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава;
2. Повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње;
3. Унапређење техничко-технолошке опремљености;
4. Одрживо управљања ресурсима и заштите животне средине;
5. Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
6. Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви по секторима:

Сектор: Млеко

- Повећање броја грла висококвалитетних раса говеда, оваца, коза и сл.;
- Унапређење расног састава грла;
- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима;
- Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија), усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;
- Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине;
- Унапређење производне инфраструктура и опреме.

Сектор: Месо

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад);
- Унапређење квалитета говеђег меса (систем крава-теле), оваца, коза и прасади у складу са националним ветеринерским стандардима;
- Достижање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине;
- Побољшање квалитета и конзистентности производње кроз инвестиције у опрему и објекте.

Сектор: Воће, гррожје и поврће

- Повећање површина под интензивним засадима;
- Повећање наводњаваних површина системом кап по кап;
- Повећање броја произвођача који се баве органском и и/или интегралном производњом воћа и поврћа, као и производа са заштићеним географским пореклом.

Сектор: Пчеларство

- Повећање броја кошница;
- Повећање квалитета пчелињих друштава;
- Повећање приноса производа пчела.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Није примењиво из разлога што Националног програма за рурални развој Републике Србије није још увек усвојен.

Корисник треба уз поднети захтев да има потврду или изјаву да није конкурисао код Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

2.2.4. Крајњи корисници:

Крајњи корисници су активна:

- регистрована пољопривредна газдинства – физичка лица (укључујући предузетнике);
- правна лица, регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава у складу са Законом о пољопривреди и руралном развоју;
- пољопривредна удружења;
- пољопривредне задруге.

2.2.5. Економска одрживост

Подносилац захтева нема обавезу подношења бизнис плана, с обзиром да пољопривредна газдинства конкуришу за релативно мала средства. Подносилац захтева не сме да отуђи предмет инвестиције за коју је остварио подстицаје у року од пет година од дана исплате подстицаја, и има обавезу да у том периоду предмет наменски користи.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике

- Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

- Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним од стране локалне самоуправе;
- У случају када корисник није власник газдинства или земљишта где се инвестиција врши, треба да се достави уговор о закупу. Уговор између заинтересованих страна треба да покрије период од најмање пет година;
- Корисник не сме да отуђи предмет инвестиције за коју је остварио подстицаје у року од пет година од дана исплате подстицаја и да се у том периоду предмет наменски користи;
- Само инвестиције реализоване након потписивања уговора могу се сматрати прихватљивим за надокнаду трошкова.

2.2.7. Специфични критеријуми

Сектор млека

- Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ 1 - 19 млечних крава;
- У случају набавке нових машина и опреме за наводњавање прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ максимално 100 млечних крава;
- У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних грла, прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 3-100 квалитетних приплодних грла говеда млечних раса, односно 10-300 квалитетних приплодних грла оваца/коза.

Сектор меса

- Прихватљиви корисници су они корисници који у Регистру објеката (у складу са Правилником о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња- Службени гласник РС, 36-2017) имају регистроване објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла приплодних оваца/коза и/или мање од 30 приплодних крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу и/или од 1.000-3.999 бројлера у турнусу.
- У случају када се ради о набавци квалитетних приплодних животиња прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 3-100 грла квалитетних приплодних говеда товних раса, или 10-300 квалитетних приплодних грла оваца/коза, или 5-100 грла квалитетних приплодних крмача.
- Сектор производње комзумних јаја нема специфичних критеријума прихватљивости

Сектор производње воћа, грожђа, поврћа, хмеља и цвећа

- Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која у свом власништву, односно у власништву члана РПГ имају: мање од 2 ха јагодичастог воћа и хмеља; односно мање од 5 ха другог воћа, односно 0,1- 50 ха цвећа, односно 0,2-100 ха винове лозе.
- У случају подизања нових или обнављања постојећих (крчење и подизање) производних (са наслоном) и матичних засада воћака и винове лозе прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције имају у свом власништву, односно у власништву члана РПГ: 0,1-50 ха јагодастих врста воћака и хмеља, 0,3-100 ха другог воћа, 0,2-100 ха винове лозе.
- Прихватљиви корисници су пољопривредна газдинства која на крају инвестиције имају у свом власништву, односно у власништву члана РПГ мање од 0,5 ха пластеника или мање од 3 ха производње поврћа на отвореном простору.

Сектор пчеларства

- У сектору пчеларства прихватљиви корисници треба да имају 5-500 кошница.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1.	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3.	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4.	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5.	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.6.	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.1.	Набавка квалитетних приплодних грла говеда, оваца и свиња које се користе за производњу меса
101.2.9.	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.3.1.	Набавка опреме за живинарске фарме за производњу конзумних јаја
101.3.2.	Набавка опреме за сортирање, паковање и чување конзумних јаја
101.4.1.	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2.	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3.	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.16.	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.19.	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20.	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.24.	Машине за заштиту биља
101.4.28.	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.6.1.	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2.	Набавка опреме за пчеларство

2.2.9. Критеријуми селекције

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
	За ову меру нису предвиђени посебни критеријуми за избор корисника; планирано је да Конкурс буде отворен до утрошка средстава опредељених овим Програмом.		

2.2.10. Интензитет помоћи

Вредност подстицаја износи 50% од вредности набављених добара без ПДВ-а; минимални износ за исплату је 10.000,00 динара, а максимални 125.000,00 динара по кориснику. За инвестицију 101.1.1. Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза ограничава се износ исплате за млечне краве на 70.000,00 динара по грлу а за овце и козе 6.000,00 динара по грлу. За инвестицију 101.6.1. Набавка нових пчелињих друштава и 101.6.2 Набавка опреме за пчеларство вредност подстицаја износи 80 % од вредности набављених добара без ПДВ-а.

2.2.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број подржаних пројеката
2.	Број нових грла која су резултат мере
3.	Број субвенционисаних садница појединих врста и сорти воћа
4.	Број и врста набављене опреме

2.2.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране органа локалне самоуправе. Локална самоуправа ће сваке године састављати годишњи Програм, као и индикативни буџет сваке мере и расписивати Јавне позиве (Конкурсе) за подношење захтева, време отварања поступка и рокове за подношење захтева.

Локална самоуправа ће објавити позиве за подношење захтева и спровести широку кампању информисања.

Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране органа локалне самоуправе, у смислу комплетности, административне усаглашености, прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева.

Захтеви ће се подносити од стране корисника на обрасцима у складу са условима и потребном документацијом који ће бити дефинисани Јавним позивом или Конкурсом. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. Провере су документоване на детаљним формуларима чек листи.

Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса ће бити прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева од стране органа локалне самоуправе, средства ће бити одобрена корисницима који испуњавају услове.

Подносиоци захтева за подстицаје одн. мере у оквиру Програма су у обавези да доставе своје захтеве заједно са другим Конкурсом траженим документима органу локалне самоуправе.

Исплату из буџета корисницима врши Одељење за финансије и буџет Општинске управе Прибој на текуће рачуне корисника. О признавању наведеног права у првом степену решава Општинска управа Прибој. Против првостепеног решења може се поднети жалба Општинском већу Општине Прибој. Поступак за остваривање овог права води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела : Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина		рзс*
Регион	Шумадија и Западна Србија	рзс*
Област	Златиборска	рзс*
Град или општина	Прибој	рзс*
Површина	553	рзс*
Број насеља	33	рзс*
Број катастарских општина	24	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	32	
Демографски показатељи		
Број становника	27133	рзс**
Број домаћинстава	9257	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	49	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	- 10,7	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	- 13,8	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	13,08	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	17,24	рзс**
Просечна старост	42,9	рзс*
Индекс старења	129,5	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	12,22	рзс*
Основно образовање (%)	22,17	рзс*
Средње образовање (%)	54,3	рзс*
Више и високо образовање (%)	10,84	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45,01	процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско- планински	интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Скелетна земљишта - литосоли, колувијум, хумусно- карбонатна, ранкери	интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	субалпска, жупска и умерено- континентална	интерни
Просечна количина падавина (mm)	850	интерни

Средња годишња температура (°C)	9,3	интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Окосница хидрографске мреже у Прибоју је река Лим. Главна притока Лима је Увац, а остале су: Кратовска река и Поблаћница, те потоци: Мијаиловац, Јармовац и Годушки. На реци Лим је Потпећко језеро које служи за потребе ХЕ "Потпећ".	интерни
Површина под шумом (ha)	36059,11	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	65,21	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	14,05	рзс*
Посечена дрвна маса (m³)	35836	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	3600	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2885	Управа за трезор ⁽¹⁷⁾
- породична пољопривредна газдинства	2882	
- правна лица и предузетници (%)	3	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	11656	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	21,08	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало (ha, %)	11653	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало (ha, %)	690	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	4	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	1064	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)		интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	431	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП (ha)	187	интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	0	интерни
- физичка лица (%)		интерни
- правна лица (%)		
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	- Говеда 3.101 - Свиње 1.731	рзс***

	- Овце 12.964 - Козе 1.048 - Живина 26.390 - Кошнице пчела 2.545	
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори једноосов. 612 - Трактори двоосов. 352 - Комбајни 2 - Прикључне машине 1.47	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	- 1.887 за говеда - 836 за свиње - 1.156 за кокошке носиље - 709 за осталу стоку - 16 кошева за кукуруз - 245 амбара - 2 силоса	рзс***
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	- 4 хладњаче - 362 сушаре - 1 стакленик - 569 пластеника	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	- Мин. ђубрива 700 ha (1.539 ПГ) - Чврсти стајњак 1.392 ha (2.773 ПГ) - Течни стајњак и осока 8 ha (7 ПГ) - Средства за заштиту биља 481 ha (1.267 ПГ)	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	8477	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	/	рзс***
Годишње радне јединице (број)	3298	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	7	интерни
Производња пољопривредних производа (количина):		
- биљна производња (t)	- пшеница и	рзс***

	крупник 82 - раж 5 - јечам 20 - овас 9 - кукуруз 117 - ост. жита 18 - махунарке 149 - инд. биље 4 - поврће 172 - крмно биље 264	
- сточарска производња (т, лит, ком.)	/	интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева (km)	130,9	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	4/6833	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	5217	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	5142	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м³)	1332	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м³)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	- 1 ХЕ - 3 мини ХЕ	интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	- 7 ПУ - 13 ОШ - 2 СШ	рзс*
Број становника на једног лекара	388	рзс*
Број корисника социјалне заштите	2005	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1485	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности (број)	567	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	4.733 (3.324 домаћи/1409 страни); 4,1 дом./5,5 стр.	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	не	интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	50	ПССС

РЗС*Публикација „Општине и региони у Републици Србији”, Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

РЗС**Попис становништва 2011. године - Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

РЗС***Попис пољопривреде 2012. године (Књига пописа 1 и Књига пописа 2), Републички завод за статистику, www.stat.gov.rs

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

Број од године

Стручна обрада:

*Зоран Новаковић, дипл.инг.ае*Самостални саветник за пољопривреду
и водопривредуПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ

Борис Мрдовић, дипл.прав.

М.П.

Образложење

Правни основ за усвајање Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Прибој за 2018. годину садржан је у члану 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“ бр. 10/13), који утврђује да органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје територије аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Органи из става 1. овог члана не могу да утврђују мере подршке за спровођење пољопривредне политике које се односе на директна плаћања, осим за премију осигурања за усеве, плодове, вишегодишње засаде, расаднике и животиње, регресе за трошкове складиштења у јавним складиштима, регресе за репродуктивни материјал и то само за вештачко осемењавање и за кредитну подршку, суфинансирање камата за пољопривредне кредите, репроматеријала, куповине пољопривредне механизације, машина у сточарству, воћарству и повртарству, куповину стоке, ветеринарских трошкова.

Општина Прибој својим буџетом определила је 10.000.000,00 динара за пољопривреду. Предлогом Програма за 2018. годину средства су распоређена на следећи начин, и то на две мере:

- директна плаћања, регрес за вештачко осемењавање крива, износ подстицаја по кориснику 100% односно 1.600,00 динара; опредељено.....1.000.000,00 дин
- рурални развој, набавка опреме, механизације, сточни фонд и др. поврат 50% - 80% од вредности плаћених добара без ПДВ-а; максимални износ по кориснику 125.000,00 дин. опредељено.....4.700.000,00 дин
- пренете обавезе из 2017. године (рурални развој, набавка опреме, механизације, сточни фонд и др.).....4.300.000,00 дин
- Укупно: .....10.000.000,00 дин

Општина Прибој на овај начин планирани Буџет правилније и брже распоређује крајњим корисницима, пољопривредницима.

Опредељена средства се исплаћују до наведених износа за сваку меру. Подносиоци захтева треба да испуне следеће услове:

- да су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, као носиоци комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства које се налази у активном статусу,
- да имају пребивалиште у општини Прибој и да су власници пољопривредног земљишта које се налази на територији општине Прибој,
- да на дан подношења захтева немају евидентираних, а неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне и републичке пореске администрације,
- да се инвестиција односи на унапређење воћарске, ратарске или сточарске производње.

- да доставе потребну документацију која се тражи уз захтев.

Обрађивач:
Зоран Новаковић, дипл.инг.ае

**ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ**

Борис Мрдовић, дипл.прав